

HENRIK KURE

Forvaltningsret kompendium

6. udgave

Henrik Kure

Forvaltningsret kompendium

6. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2014

ISBN 978-87-619-3561-8

Omslag: Birger Gregers MDD, Frederiksberg

Sats: Henrik Kure (efter oprindeligt oplæg fra Narayana Press)

Tryk: Narayana Press, Odder

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Alle rettigheder forbeholdes.

Øvrige kompendier af samme forfatter (seneste udgaver):

Skatteret kompendium

5. udgave, 2013

EU-ret kompendium

4. udgave, 2010

Formueret kompendium

1. udgave, 2009

Kompendium i finansieringsret – obligationsretlige forhold

1. udgave, 2006

Immaterielle rettigheder – kompendium

1. udgave, 2005

Kompendium i finansieringsret – ejendomsretlige forhold

1. udgave, 2005

Oversigt

Del I – Den offentlige forvaltning

- Kapitel 1. Forvaltningens organisation 21
- Kapitel 2. Kompetence 29

Del II – Sagsbehandling

- Kapitel 3. Introduktion til sagsbehandling 37
- Kapitel 4. Forvaltningslovens anvendelsesområde 40
- Kapitel 5. Inhabiliteret 51
- Kapitel 6. Repræsentation 59
- Kapitel 7. Vejledningspligt 64
- Kapitel 8. Sagens oplysning 71
- Kapitel 9. Partshøring 89
- Kapitel 10. Aktindsigt 98
- Kapitel 11. Tavshedspligt 126
- Kapitel 12. Formelle krav til afgørelsen 133

Del III – Hjemmel

- Kapitel 13. Introduktion til hjemmel 149
- Kapitel 14. Fortolkning af rimelig præcise lovbestemmelser 152
- Kapitel 15. Udfyldning af skønsmæssige lovbestemmelser 155

Del IV – Prøvelse

- Kapitel 16. Introduktion til prøvelse 165
- Kapitel 17. Administrativ rekurs 169
- Kapitel 18. Remonstration og tilbagekaldelse 183
- Kapitel 19. Kommunaltilsynet 187
- Kapitel 20. Folketingets Ombudsmand 195
- Kapitel 21. Domstolsprøvelse 202

Indhold

Forord 3

Del I – Den offentlige forvaltning

Kapitel 1.

Forvaltningens organisation 21

- 1.1 Indledning 21
- 1.2 Statslig forvaltning 21
 - 1.2.1 Den centrale statsforvaltning 21
 - 1.2.1.1 Departementer 21
 - 1.2.1.2 Styrelser 22
 - 1.2.1.3 Råd og nævn 22
 - 1.2.2 Den regionale statsforvaltning 22
 - 1.2.3 Den lokale statsforvaltning 23
- 1.3 Regional forvaltning 23
 - 1.3.1 Opgaver 23
 - 1.3.2 Styreformer 23
 - 1.3.3 Den regionale administration 24
- 1.4 Kommunal forvaltning 24
 - 1.4.1 Kommunalbestyrelsen 24
 - 1.4.2 Borgmesteren 25
 - 1.4.3 Kommunaldirektøren 25
 - 1.4.4 Styreformer 25
 - 1.4.4.1 Udvalgsstyre 26
 - 1.4.4.2 Mellemsformsstyre 26
 - 1.4.4.3 Udvalgsløst styre 27
 - 1.4.4.4 Skanderborg-modellen 27
 - 1.4.4.5 Magistratsstyre 27
 - 1.4.5 Den kommunale administration 27
- 1.5 Styring 28
 - 1.5.1 Inden for det administrative hierarki 28
 - 1.5.2 Uden for det administrative hierarki 28

Kapitel 2.

Kompetence 29

- 2.1 Indledning 29
- 2.2 Kompetencefordeling 29
 - 2.2.1 Saglig kompetence 29
 - 2.2.2 Stedlig kompetence 29
- 2.3 Overdragelse af kompetence (delegation) 29
 - 2.3.1 Intern delegation 30
 - 2.3.1.1 Delegation inden for hierarkisk opbyggede myndigheder 30
 - 2.3.1.2 Delegation inden for kollegiale organer 30
 - 2.3.1.3 Delegation inden for kommunerne 30
 - 2.3.2 Ekstern delegation 30

- 2.3.2.1 Delegation inden for det administrative hierarki 31
- 2.3.2.2 Delegation til råd og nævn 31
- 2.3.2.3 Delegation til private 31
- 2.4 Pligt til videresendelse til rette myndighed 32
 - 2.4.1 Klagefrister 33
- 2.5 Retsvirkning af inkompetence 33
 - 2.5.1 Saglig inkompetence 33
 - 2.5.2 Stedlig inkompetence 33

Del II – Sagsbehandling

Kapitel 3.

Introduktion til sagsbehandling 37

- 3.1 Indledning 37
 - 3.1.1 Forvaltningsloven 37
 - 3.1.2 Offentlighedsloven 38
 - 3.1.3 Persondataloven 38
- 3.2 Disposition til opgaver om sagsbehandling 38

Kapitel 4.

Forvaltningslovens anvendelsesområde 40

- 4.1 Indledning 40
- 4.2 Myndighedsbegrebet 40
 - 4.2.1 Institutioner på privatretligt grundlag 41
- 4.3 Afgørelsesbegrebet 42
 - 4.3.1 Det traditionelle afgørelsesbegreb 42
 - 4.3.2 Det udvidede afgørelsesbegreb 43
 - 4.3.3 Faktisk forvaltningsvirksomhed 44
 - 4.3.4 Privatretlige dispositioner 44
 - 4.3.5 Indstillinger og udtalelser 45
 - 4.3.6 Processuelle beslutninger 46
 - 4.3.7 Tjenestebefalinger 46
- 4.4 Partsbegrebet 46
 - 4.4.1 Væsentlig interesse 46
 - 4.4.2 Individuel interesse 47
 - 4.4.3 Tilfældegrupper 48
 - 4.4.3.1 Adressater 48
 - 4.4.3.2 Ansøgere 48
 - 4.4.3.3 Klagere 48
 - 4.4.3.4 Naboer 48
 - 4.4.3.5 Foreninger og interesseorganisationer 49
 - 4.4.3.6 Anmeldere, vidner, forurettede osv. 49
 - 4.4.3.7 Særlig om parter i tilsynssager 49
 - 4.4.3.8 Særlig om myndigheden og dens ansatte som parter 49
- 4.5 Fravigelse af FVL ved aftale? 50

Kapitel 5.

Inhabilitet 51

- 5.1 Indledning 51
 - 5.1.1 Oversigt over reglerne 51

- 5.2 Hvem kan være inhabil? 51
 - 5.2.1 Personer 52
 - 5.2.2 Myndigheder 52
- 5.3 Betingelser for inhabilitet 52
 - 5.3.1 Afgørelsessag 53
 - 5.3.2 Interessekollision 53
 - 5.3.2.1 Partsinhabilitet (partstilknytning) 53
 - 5.3.2.2 Slægtskabsinhabilitet (familiemæssig tilknytning) 53
 - 5.3.2.3 Selskabsinhabilitet (tilknytning til en juridisk person) 54
 - 5.3.2.4 To-instans inhabilitet (tidligere deltagelse i sagens behandling) 54
 - 5.3.2.5 Andre tilfælde 55
- 5.4 Undtagelser til inhabilitet 56
 - 5.4.1 Ingen påvirkningsrisiko 56
 - 5.4.2 Substitutionsvanskeligheder 57
- 5.5 Retsvirkning af inhabilitet 57
 - 5.5.1 Afgørelse vedrørende sagens realitet er ikke truffet 57
 - 5.5.2 Afgørelse vedrørende sagens realitet er truffet 58
- 5.6 Disposition til opgaver om inhabilitet 58

Kapitel 6.

Repræsentation 59

- 6.1 Indledning 59
- 6.2 Repræsentationsrettens anvendelsesområde 59
 - 6.2.1 Afgørelsessager 59
 - 6.2.2 Ulovbestemt grundsætning om repræsentationsret 59
- 6.3 Hvem kan repræsentere en part? 60
- 6.4 Repræsentationens omfang 60
 - 6.4.1 HR: Fuld repræsentation 60
 - 6.4.2 U1: Partens personlige medvirken nødvendig 61
 - 6.4.3 U2: Værdispringsregel 61
 - 6.4.4 U3: Lovhjemmel 61
- 6.5 Retsvirkning af repræsentation 62
 - 6.5.1 Kommunikation med repræsentanten 62
 - 6.5.2 Kommunikation med parten 62
 - 6.5.3 Inhabilitet for repræsentanter 62
- 6.6 Retsvirkning af tilsidesættelse af repræsentation 62

Kapitel 7.

Vejledningspligt 64

- 7.1 Indledning 64
- 7.2 Forholdet til klagevejledning 64
- 7.3 Vejledningspligtens anvendelsesområde 65
 - 7.3.1 Betingelser for vejledningspligt efter FVL § 7 65
 - 7.3.1.1 Afgørelsessag 65
 - 7.3.1.2 Henvendelse til myndigheden 65
 - 7.3.1.3 Inden for myndighedens sagsområde 66
 - 7.3.2 Vejledning som følge af god forvaltningsskik 66
 - 7.3.2.1 Vejledning om faktisk forvaltningsvirksomhed 66
 - 7.3.2.2 Vejledning på eget initiativ 66
 - 7.3.2.3 Besvarelse af spørgsmål fra borgerne 66
 - 7.3.2.4 Vejledning uden for myndighedens sagsområde 66

7.4	Vejledningens form	67
7.5	Vejledningens indhold	67
7.5.1	Juridiske forhold	67
7.5.2	Særligt om sociale ydelser	68
7.5.3	Intensiveret vejledningspligt	68
7.5.4	Begrænset vejledningspligt	68
7.6	Retsvirkning af vejledningsmangler	69
7.6.1	Borgeren stilles som ved korrekt og fyldestgørende vejledning	69
7.6.2	Ugyldighed	69
7.6.3	Erstatningsansvar	69
7.7	Disposition til opgaver om vejledningspligt	70
<i>Kapitel 8.</i>		
Sagens oplysning 71		
8.1	Indledning	71
8.2	Officialprincippet	71
8.2.1	Hvor grundigt skal sagen oplyses?	72
8.2.1.1	Særligt om anonyme oplysninger	72
8.2.2	Retsvirkning af tilsidesættelse af officialprincippet	73
8.3	Notatpligt	73
8.3.1	Betingelser for notatpligt	74
8.3.1.1	Afgørelsessag	74
8.3.1.2	Oplysninger om en sags faktiske grundlag m.v.	75
8.3.1.3	Oplysninger om væsentlige sagsekspeditionsskridt	76
8.3.2	Retsvirkning af tilsidesættelse af notatpligt	76
8.4	Oplysninger fra parten	76
8.4.1	Partens oplysningspligt	77
8.4.1.1	Ansøgningssager	77
8.4.1.2	Andre sager end ansøgningssager	77
8.4.2	Partens oplysningsret	77
8.5	Myndighedens egne oplysninger	78
8.6	Oplysninger fra andre myndigheder	78
8.6.1	Hvilke oplysninger må myndighed A indhente fra myndighed B?	78
8.6.1.1	Ansøgningssager	79
8.6.1.2	Andre sager end ansøgningssager	79
8.6.2	Hvilke oplysninger må myndighed B videregive til myndighed A?	79
8.6.2.1	Personoplysninger	80
8.6.2.2	Andre fortrolige oplysninger end personoplysninger	80
8.6.3	Hvilke oplysninger skal myndighed B videregive til myndighed A?	80
8.6.4	Retsvirkning af uberettiget indsamling/videregivelse af oplysninger	81
8.7	Elektronisk behandling af personoplysninger	81
8.7.1	Persondatalovens anvendelsesområde	81
8.7.1.1	HR: Elektronisk behandling	81
8.7.1.2	U1: Manuelt register	82
8.7.1.3	U2: Manuel videregivelse til anden myndighed	83
8.7.2	Behandling og videregivelse af personoplysninger	83
8.7.2.1	Særlig følsomme personoplysninger	84
8.7.2.2	Andre følsomme personoplysninger	85
8.7.2.3	Almindelige personoplysninger	85
8.7.3	Pligt til at informere den registrerede	86

- 8.7.3.1 Oplysninger indsamlet hos borgeren selv 86
- 8.7.3.2 Oplysninger indsamlet hos andre end borgeren selv 87
- 8.7.4 Den registreredes indsigelsesret over for behandlingerne 87
- 8.7.5 Retsvirkning af tilsidesættelse af persondatalovens regler 87
 - 8.7.5.1 Ubertigtet behandling af personoplysninger 88
 - 8.7.5.2 Tilsidesættelse af oplysningspligten 88
- 8.7.6 Disposition til opgaver om behandling af personoplysninger 88

Kapitel 9.

Partshøring 89

- 9.1 Indledning 89
 - 9.1.1 Oversigt over reglerne 89
- 9.2 Betingelser for partshøringspligt 90
 - 9.2.1 Oplysninger vedrørende sagens faktiske grundlag m.v. 90
 - 9.2.2 Manglende kendskab til at oplysningerne indgår 91
 - 9.2.3 Oplysninger til ugunst for parten 91
 - 9.2.4 Oplysninger af væsentlig betydning 92
- 9.3 Undtagelser til partshøringspligt 92
 - 9.3.1 Ubetænkeligt at træffe afgørelse uden partshøring 92
 - 9.3.2 Partshøring vil medføre overskridelse af lovbestemt frist 92
 - 9.3.3 Værdispringsregel 92
 - 9.3.4 Parten har ikke ret til partsaktindsigt i oplysningerne 93
 - 9.3.5 Ubestemt kreds af personer eller væsentlige vanskeligheder 93
 - 9.3.6 Særlige bestemmelser ved lov 93
 - 9.3.7 Sager der kan genoptages 93
 - 9.3.7.1 Genoptagelse af sagen på borgerens initiativ (remonstration) 94
 - 9.3.7.2 Sagens karakter og hensynet til parten selv 94
- 9.4 Ulovbestemt udvidet partshøringspligt 94
 - 9.4.1 Disciplinære afskedigelsessager 94
 - 9.4.2 Partstvister 95
- 9.5 Gennemførelse af partshøring 95
 - 9.5.1 Hvornår skal parten høres? 96
 - 9.5.2 Hvad skal parten høres over? 96
 - 9.5.3 Formkrav til høringsproceduren 96
- 9.6 Retsvirkning af undladt partshøring 96
- 9.7 Disposition til opgaver om partshøring 97

Kapitel 10.

Aktindsigt 98

- 10.1 Indledning 98
 - 10.1.1 Forholdet mellem regelsættene 98
 - 10.1.1.1 Forholdet mellem FVL og OFL 99
 - 10.1.1.2 Forholdet mellem FVL og PDL 99
 - 10.1.1.3 Forholdet mellem PDL og OFL 99
 - 10.1.1.4 Skematisk sammenligning af aktindsigtsreglerne 100
 - 10.1.2 Forholdet til reglerne om tavshedspligt 100
 - 10.1.2.1 Forholdet mellem tavshedspligt og aktindsigt efter FVL 101
 - 10.1.2.2 Forholdet mellem tavshedspligt og aktindsigt efter OFL 101
- 10.2 Partens aktindsigt efter FVL 101
 - 10.2.1 Omfattede sager 101
 - 10.2.2 Omfattede dokumenter 102

- 10.2.2.1 HR: Alle dokumenter, der vedrører sagen 102
- 10.2.2.2 U1: Ansøgerens egne forhold i ansættelsessager 103
- 10.2.2.3 U2: Interne arbejdsdokumenter 103
- 10.2.3 Omfattede oplysninger 103
- 10.2.4 Anmodning om partsaktindsigt 105
 - 10.2.4.1 Hvem kan anmode om aktindsigt efter FVL? 105
 - 10.2.4.2 Hvem skal anmodningen rettes til? 105
 - 10.2.4.3 Anmodningens form og indhold 105
 - 10.2.4.4 Besvarelse af anmodningen 105
 - 10.2.4.5 Klage 106
- 10.2.5 Retsvirkning af uberettiget afslag på partsaktindsigt 106
 - 10.2.5.1 Forudgående partsaktindsigt 106
 - 10.2.5.2 Efterfølgende partsaktindsigt 106
- 10.2.6 Disposition til opgaver om aktindsigt efter FVL 107
- 10.3 Enhvers aktindsigt efter OFL 107
 - 10.3.1 Omfattede sager 108
 - 10.3.1.1 HR: Al virksomhed, der udøves i den offentlige forvaltning 109
 - 10.3.1.2 U1: Sager inden for strafferetsplejen 109
 - 10.3.1.3 U2: Sager om lovgivning 110
 - 10.3.1.4 U3: Sager om ansættelse eller forfremmelse 111
 - 10.3.1.5 U4: Sager om enkeltpersoners ansættelsesforhold 111
 - 10.3.1.6 U4U4: Den øverste ledelseskontrakt 112
 - 10.3.1.7 U5: Sager om førelse af en kalender 113
 - 10.3.2 Omfattede dokumenter 113
 - 10.3.2.1 HR: Alle sagens dokumenter 114
 - 10.3.2.2 U1: Interne dokumenter 116
 - 10.3.3 Omfattede oplysninger 117
 - 10.3.4 Anmodning om aktindsigt 119
 - 10.3.4.1 Hvem kan anmode om aktindsigt efter OFL? 119
 - 10.3.4.2 Hvem skal anmodningen rettes til? 119
 - 10.3.4.3 Anmodningens form og indhold 119
 - 10.3.4.4 Besvarelse af anmodningen 120
 - 10.3.4.5 Klage over afgørelser om aktindsigt m.v. 121
 - 10.3.4.6 Klage over sagsbehandlingstiden 121
 - 10.3.5 Disposition til opgaver om aktindsigt efter OFL 122
- 10.4 Den elektronisk registreredes indsigt efter PDL 123
 - 10.4.1 Omfanget af indsigt 123
 - 10.4.1.1 HR: Alle oplysninger om den registrerede 123
 - 10.4.1.2 U1: Værdispringsregel 123
 - 10.4.1.3 U2: Oplysningerne er ikke undergivet aktindsigt 123
 - 10.4.1.4 U3: Oplysningerne behandles for domstolene 124
 - 10.4.1.5 U4: Oplysningerne behandles i videnskabeligt/statistisk øjemed 124
 - 10.4.2 Anmodning om indsigt 124
 - 10.4.2.1 Hvem kan anmode om indsigt efter PDL? 124
 - 10.4.2.2 Hvem skal anmodningen rettes til? 124
 - 10.4.2.3 Anmodningens form og indhold 124
 - 10.4.2.4 Besvarelse af anmodningen 124
 - 10.4.2.5 Seks måneders karantæne 124
 - 10.4.2.6 Klage 124
 - 10.4.3 Retsvirkning af uberettiget afslag på indsigt 125

10.4.4 Disposition til opgaver om indsigt efter PDL 125

*Kapitel 11.***Tavshedspligt** 126

- 11.1 Indledning 126
- 11.2 Hvem er undergivet tavshedspligt? 126
- 11.3 Hvilke oplysninger er undergivet tavshedspligt? 126
 - 11.3.1 Private interesser 127
 - 11.3.2 Statens sikkerhed eller rigets forsvar 128
 - 11.3.3 Udenrigspolitiske interesser 128
 - 11.3.4 Strafferetlig forfølgning 128
 - 11.3.5 Kontrolvirksomhed 129
 - 11.3.6 Offentlige økonomiske interesser 129
 - 11.3.7 Forskeres og kunstneres originale idéer m.v. 129
 - 11.3.8 Forholdets særlige karakter 130
- 11.4 Tavshedspligt 130
 - 11.4.1 Inden for den offentlige forvaltning 130
 - 11.4.2 Uden for den offentlige forvaltning 130
- 11.5 Hvad indebærer tavshedspligten? 131
- 11.6 Retsvirkning af tilsidesættelse af tavshedspligten 131
 - 11.6.1 Strafansvar 132
 - 11.6.2 Disciplinært ansvar 132
 - 11.6.3 Erstatningsansvar og godtgørelse 132

*Kapitel 12.***Formelle krav til afgørelsen** 133

- 12.1 Indledning 133
- 12.2 Afgørelsens form 133
 - 12.2.1 Formkrav 133
 - 12.2.2 Sproglig udformning 134
 - 12.2.3 Underskrift 135
- 12.3 Begrundelse 135
 - 12.3.1 Betingelser for samtidig begrundelsespligt 136
 - 12.3.1.1 Afgørelsessag 136
 - 12.3.1.2 Skriftlig afgørelse 136
 - 12.3.1.3 Part 136
 - 12.3.1.4 Ikke fuldt ud medhold 136
 - 12.3.2 Betingelser for efterfølgende begrundelsespligt 137
 - 12.3.3 Begrundelsens indhold 137
 - 12.3.3.1 Sagens jus 137
 - 12.3.3.2 Sagens faktum 139
 - 12.3.3.3 Rigtig begrundelse 139
 - 12.3.3.4 Standardbegrundelser 139
 - 12.3.3.5 Begrænsninger i begrundelsens indhold 140
 - 12.3.4 Retsvirkning af begrundelsesmangler 140
 - 12.3.4.1 Ugyldighed 140
 - 12.3.4.2 Suspension af klagefrist 141
- 12.4 Klagevejledning 141
 - 12.4.1 Betingelser for klagevejledning 141
 - 12.4.1.1 Afgørelsessag 142
 - 12.4.1.2 Administrativ rekurs 142

- 12.4.1.3 Skriftlige afgørelser 143
- 12.4.1.4 Ikke fuldt ud medhold 143
- 12.4.2 Klagevejledningens indhold 143
- 12.4.3 Retsvirkning af manglende/urigtig klagevejledning 143
 - 12.4.3.1 Manglende klagevejledning 143
 - 12.4.3.2 Urigtig eller mangelfuld klagevejledning 144
- 12.5 Sagsbehandlingstid 144
- 12.6 Afgørelsens meddelelse 145
 - 12.6.1 Hvem skal afgørelsen bekendtgøres over for? 145
 - 12.6.2 Forholdet til tilbagekaldelse 146
 - 12.6.3 Retsvirkning af meddelelsesmangler 146

Del III – Hjemmel

Kapitel 13.

Introduktion til hjemmel 149

- 13.1 Indledning 149
- 13.2 Legalitetsprincippet 149
 - 13.2.1 Skærpet hjemmelskrav 150
 - 13.2.2 Lempet hjemmelskrav 150
 - 13.2.3 Særligt om hjemmelskravet i kommunerne (kommunalfuldmagten) 150
- 13.3 Klassifikation af hjemmelsgrundlaget 151
- 13.4 Disposition til opgaver om hjemmel 151

Kapitel 14.

Fortolkning af rimelig præcise lovbestemmelser 152

- 14.1 Indledning 152
- 14.2 Fortolkningsfaktorer 152
- 14.3 Fortolkningsstilarter 152
 - 14.3.1 Objektiv og subjektiv fortolkning 152
 - 14.3.2 Udvidende og indskrænkende fortolkning 153
 - 14.3.3 Formålsfortolkning 153
 - 14.3.4 Modsætningslutning og analogislutning 153
- 14.4 Disposition til opgaver om fortolkning 153

Kapitel 15.

Udfyldning af skønsmæssige lovbestemmelser 155

- 15.1 Indledning 155
- 15.2 Fastlæggelse af lovlige kriterier 155
 - 15.2.1 Loven og dens forarbejder 155
 - 15.2.2 Interne regler 156
 - 15.2.3 Formålsbetragtninger 156
 - 15.2.3.1 Specialitetsprincipperne 156
 - 15.2.4 Lighedsbetragtninger 156
 - 15.2.5 Menneskerettigheder 157
 - 15.2.6 Almene kriterier 157
- 15.3 Afvejning af lovlige kriterier 157
 - 15.3.1 Inddragelse af kriterier 157
 - 15.3.2 Kriteriers vægt 158
 - 15.3.2.1 HR: Afvejningen er fri 158

- 15.3.2.2 U1: Afvejningsregler i lov, forarbejder eller retsgrundsætninger 158
- 15.3.2.3 U2: Menneske- og frihedsrettigheder har overvægt 158
- 15.3.2.4 U3: Skønnet må ikke sættes under regel 158
- 15.3.2.5 UU3: Lovlige interne regler om kriteriers vægt 159
- 15.3.2.6 U4: Lighedsprincippet 160
- 15.4 Valg af retsfølge 160
 - 15.4.1 Fastsættelse af vilkår 160
 - 15.4.2 Proportionalitetsprincippet 160
- 15.5 Disposition til opgaver om udfyldning 161

Del IV – Prøvelse

Kapitel 16.

Introduktion til prøvelse 165

- 16.1 Indledning 165
 - 16.1.1 Administrativ prøvelse 165
 - 16.1.2 Ombudsmandsprøvelse 165
 - 16.1.3 Domstolsprøvelse 166
- 16.2 Skematisk sammenligning af prøvelsesformerne 166
- 16.3 Disposition til opgaver om prøvelse 168

Kapitel 17.

Administrativ rekurs 169

- 17.1 Indledning 169
- 17.2 Hjemmel 169
 - 17.2.1 Hierarkisk rekurs 169
 - 17.2.1.1 Særligt om kommunale afgørelser 170
 - 17.2.1.2 Særligt om afgørelser fra råd og nævn 170
 - 17.2.2 Ankerekurs 170
 - 17.2.3 Rekurs som følge af ekstern delegation 170
- 17.3 Kompetence 171
- 17.4 Procesforudsætninger 171
 - 17.4.1 Klageret 171
 - 17.4.2 Klagefrist 172
 - 17.4.2.1 HR: Der gælder ingen generel klagefrist 172
 - 17.4.2.2 U1: Klagefrist hjemlet i lovgivningen 172
 - 17.4.2.3 UU1: Dispensation fra klagefristen (oprejsningsbevilling) 174
 - 17.4.2.4 U2: Ikke bevismæssigt grundlag for klagens behandling 175
 - 17.4.2.5 U3: Ikke retlig interesse i at få afgørelsen ændret 175
 - 17.4.3 Klagegebyr 175
 - 17.4.4 Formkrav 175
 - 17.4.5 Indholdsmæssige krav 175
- 17.5 Opsættende virkning 176
 - 17.5.1 HR: Klage har ikke opsættende virkning 176
 - 17.5.2 U1: Lovhjemmel 176
 - 17.5.3 U2: Myndighedsbeslutning 176
- 17.6 Sagens ramme 177
 - 17.6.1 Nova og mellemkommende fakta og regler 178
- 17.7 Bedømmelsesgrundlag 178
 - 17.7.1 Det faktiske grundlag 178

- 17.7.2 Det retlige grundlag 179
 - 17.7.2.1 Sagsbehandling 179
 - 17.7.2.2 Hjemmel 179
- 17.8 Reaktionsmuligheder 179
 - 17.8.1 Særligt om annullation 180
 - 17.8.2 Særligt om hjemvisning 180
 - 17.8.3 Ændring til skade for klager (reformatio in pejus) 180
 - 17.8.3.1 HR: Forbud mod ændring til skade for klager 181
 - 17.8.3.2 U1: Andet følger af lov 181
 - 17.8.3.3 U2: Betingelserne for ugyldighed er opfyldt 181
 - 17.8.3.4 U3: Modstående offentlige eller private hensyn 181
 - 17.8.3.5 U4: Klageinstansen kan rejse sag af egen drift 181
- 17.9 Prøvelse af rekursinstansens afgørelse 181
 - 17.9.1 Administrativ prøvelse 182
 - 17.9.2 Ombudsmandsprøvelse 182
 - 17.9.3 Domstolsprøvelse 182

Kapitel 18.

Remonstration og tilbagekaldelse 183

- 18.1 Indledning 183
- 18.2 Remonstration 183
- 18.3 Tilbagekaldelse 184
 - 18.3.1 Tilbagekaldelse af bebyrdende afgørelse 184
 - 18.3.2 Tilbagekaldelse af begunstigende afgørelse 184
- 18.4 Særligt om ændringer af praksis 185
 - 18.4.1 Skærpelse af praksis 185
 - 18.4.2 Lempelse af praksis 185

Kapitel 19.

Kommunaltilsynet 187

- 19.1 Indledning 187
- 19.2 Hjemmel 187
- 19.3 Kompetence 187
 - 19.3.1 HR: Lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder 187
 - 19.3.2 U1: Ansættelsesretlige regler 188
 - 19.3.3 U2: Særlige myndigheder kan tage stilling 188
- 19.4 Procesforudsætninger 188
 - 19.4.1 Tilsynets initiativret 188
 - 19.4.2 Tilsynets initiativpligt 188
- 19.5 Opsættende virkning 189
- 19.6 Sagens ramme 189
- 19.7 Bedømmelsesgrundlag 189
- 19.8 Reaktionsmuligheder 189
 - 19.8.1 Vejledende udtalelse 190
 - 19.8.2 Annullation 190
 - 19.8.2.1 Hvis beslutningen ikke er bragt til udførelse 190
 - 19.8.2.2 Hvis beslutningen er bragt til udførelse 190
 - 19.8.3 Suspension 191
 - 19.8.4 Tvangsbøde 191
 - 19.8.5 Erstatningsretligt søgsmål 192
 - 19.8.6 Erstatningsretlig bod 192

- 19.8.7 Anerkendelsessøgsmål 193
- 19.9 Prøvelse af tilsynets afgørelser m.v. 193
 - 19.9.1 Administrativ prøvelse 193
 - 19.9.2 Ombudsmandsprøvelse 194
 - 19.9.3 Domstolsprøvelse 194

Kapitel 20.

Folketingets Ombudsmand 195

- 20.1 Indledning 195
- 20.2 Hjemmel 195
- 20.3 Kompetence 195
- 20.4 Procesforudsætninger 196
 - 20.4.1 Klagesager 196
 - 20.4.1.1 Klageret 196
 - 20.4.1.2 Klagefrist 197
 - 20.4.1.3 Formkrav 197
 - 20.4.1.4 Udnyttelse af administrativ rekurs 197
 - 20.4.2 Egen drift-sager 197
 - 20.4.3 Inspektionssager 197
- 20.5 Opsættende virkning 197
- 20.6 Sagens ramme 198
- 20.7 Bedømmelsesgrundlag 198
 - 20.7.1 Gældende ret 198
 - 20.7.2 God forvaltningsskik 199
 - 20.7.2.1 Hensynsfuldhed, høflighed m.v. 199
 - 20.7.2.2 Sagsbehandlingstid 199
 - 20.7.2.3 Udvidelse af forvaltningslovens regler 200
- 20.8 Reaktionsmuligheder 200
- 20.9 Prøvelse af ombudsmandens udtalelser 201
 - 20.9.1 Administrativ prøvelse 201
 - 20.9.2 Domstolsprøvelse 201
 - 20.9.2.1 Spørgsmål, som ombudsmanden har afgivet udtalelse om 201
 - 20.9.2.2 Søgsmål mod ombudsmanden 201

Kapitel 21.

Domstolsprøvelse 202

- 21.1 Indledning 202
- 21.2 Hjemmel 202
- 21.3 Kompetence 203
 - 21.3.1 HR: Ethvert spørgsmål om forvaltningens grænser 203
 - 21.3.2 U: Endelighedsbestemmelse 203
- 21.4 Procesforudsætninger 204
 - 21.4.1 Søgsmålsret 204
 - 21.4.1.1 HR: Sagsøgeren skal have retlig interesse 204
 - 21.4.1.2 U: Lovhjemmel 204
 - 21.4.2 Søgsmålsfrist 204
 - 21.4.2.1 HR: Ingen søgsmålsfrist 204
 - 21.4.2.2 U: Lovhjemmel 205
 - 21.4.3 Udnyttelse af administrativ rekurs 205
- 21.5 Opsættende virkning 205
- 21.6 Sagens ramme 206

21.6.1	Nova og mellemkommende fakta	206
21.7	Bedømmelsesgrundlag	206
21.7.1	Det faktiske grundlag	207
21.7.2	Det retlige grundlag	207
21.7.2.1	Sagsbehandlingsregler	207
21.7.2.2	Hjemmelsgrundlaget	207
21.8	Reaktionsmuligheder	207
21.8.1	Afvisning	207
21.8.2	Stadfæstelse	208
21.8.3	Ugyldighed	208
21.8.3.1	Retlig mangel	208
21.8.3.2	Væsentlighedsvurderingen	208
21.8.3.3	Tertiære momenter	210
21.8.4	Annulation	211
21.8.5	Ændring	211
21.8.6	Hjemvisning	211
21.8.7	Erstatning	211
21.9	Prøvelse af domstolenes afgørelser	211
21.9.1	Administrativ prøvelse	211
21.9.2	Ombudsmandsprøvelse	212
21.9.3	Domstolsprøvelse	212
	Forkortelser	213
	Litteratur	214
	FOB-register	215
	Domsregister	217
	Stikord	218